

מלמעלה אף שאין דרך לעשות שם פתח לפי שכיון שאם
היה עשוי להכניס ולהוציא היה חייב עליו מן התורה אף
שעשאו מלמעלה לפיכך גם כשאינו עשוי אלא להוציא
בלבד אסור מדברי סופרים אף שעשאו מלמעלה:

טז המחתיך את העור ומקפיד לחתכו במדה הצריכה לו
כגון שמקצעו לרצועות וסנדלים הרי זה אב מלאכה
שכן במשכן היו מחתכים עורות אילים ותחשים במדה
לעשותן מכסה לאהל וכל המחתיך איזה דבר תלוש ומקפיד
לחתכו במדה הרי זה תולדת המחתיך כגון הקוטם ראש
הנוצה שהוא דק ורך וראוי ליתנו בכר או בכסת חייב אם
מתכוין לכך מפני שמקפיד לקטמו במדה הראויה לו וכן
המגרד ראשי כלונסות שיהיו שוין וחדין חייב משום מחתיך.

וכן המבקע עצים לחתיכות אם מקפיד לחתכן במדה חייב
משום מחתיך ואף אם אינו מקפיד על מדתן אם מבקע
לחתיכות דקות מאד להבעיר בהן האש חייב משום טוחן
אבל המבקע לחתיכות גדולות ואינו מקפיד על מדתן אין
בו איסור אלא מדברי סופרים משום שהוא מעשה חול
וזלוזל שבת אם אין בהם משום טלטול מוקצה כגון עצים
המיוחדים לתשמיש ומוכנים לטלטל.

אבל שאר דבר תלוש שאין בחתיכתו משום מעשה חול
מותר לחתכו לכתחלה כל שאינו מתכוין לחתוך במדה ואינו
חותך לחתיכות דקות מאד וגם הוא דבר שאין בו תיקון כלי
בחתיכתו וכמו שיתבאר בסי' ש"מ לפיכך מותר לחתוך
קשרי השפור שקושרים בטלה או עוף הצלויים בו וכן
עופות ממולאים שתפרן מותר לחתוך חוט התפירה:

יז וכן חותמות שבכלים כגון שידה תיבה ומגדל שהכיסוי
שלהם קשור בהם בחבל מותר לחתוך החבל אפילו
בסכין או להפקיעו דהיינו להתיר קליעתו כדי לפותחם ליקח
מה שבתוכם ואין צריך לומר שמותר להתיר הקשר שהרי
אינו קשר של קיימא שהוא עשוי להתירו תדיר ואף שהחבל
עשוי לחבר הכיסוי עם הכלי וכשחותכו או מפקיעו הרי זה
סותר חיבורם אין בזה משום סתירה לפי שהחבל הוא חיבור
גרוע שאינו חזק כל כך וכשסותרו הרי הוא סותר בנין גרוע
ואין סתירה בכלים אלא כשסותר בנין גמור לפיכך אינו
מותר לחתוך ולהפקיע אלא בחבל וכיוצא בו אבל פותחות
של עץ ושל מתכת שהם חזקים אסור להפקיע ולשבר אם
נאבד המפתח שזהו סתירה גמורה האסורה אף בכלים.

וכן אסור להסיר הצירים שאחורי התיבה (דהיינו היתידות
שמחברים כיסוי התיבה עם דופןה מאחורים שתוחבין יתד
בחורים קטנים שבשני ברזלים משולבים אחד קבוע בכיסוי
ואחד קבוע בדופן וע"י היתד התקוע בשניהם יחד הם
מחוברים ומשולבים זה עם זה ויתד זה ראשו אחד עב קצת
וראשו השני יש בו נקב ותוחבין בו יתד קטן) מפני שהם
תקועים בחוזק והרי זו סתירה גמורה. וכן אסור להסיר
החשוקים מחבית של עץ העשויה מנסרים הרבה והם
מחוברים ע"י החשוקים שעליהם וכשמסיר החשוקים הרי
זו סתירה גמורה.

ומכל-מקום ע"י נכרי יש להקל בין בשבירת פותחות בין

יב קורע אדם עור שעל פי החבית של יין או שאר משקה
לצורך השבת ואינו חושש מפני שפסיקת תלוש מותר
לכתחלה כמו שיתבאר ובלבד שלא יתכוין לעשות כעין
מרוז מעור הקרוע מפני שהוא כמתקן כלי:

יג מביא אדם חבית של יין לפני האורחים ומתיו ראשה
(פירוש ראש החבית הוא במקום המגופה שזהו מקום
הגבוה שבה כשהיא מונחת שסביב למקום זה מכל צדדיו
היא משפעת ויורדת) בסייף למטה ממגופתה דהיינו שחותך
שפת פיה סביב עם המגופה שעל פיה ואף שעל ידי כך
נעשה פתח חדש לחבית אין בכך כלום מפני שבודאי אין
כוונתו כדי לעשות פתח חדש שאין דרך כלל לעשות כן
להתיו ראש החבית בשביל עשיית פתח אלא לעין יפה הוא
מתכוין להראות נדיבות לבו לפני האורחים שמרחיב להם
מקום מוצא היין והוא שהחבית שבורה ודבוקה בזפת וגם
אינה מחזקת ארבעים סאה שאין בה משום סתירה כמו
שנתבאר למעלה.

אבל אסור לעשות נקב בגוף החבית אפילו ברומח שעושה
נקב גדול שאינו דומה לפתח מפני שמכל-מקום על כרחך
הוא מתכוין לפתח דהיינו שמפני שאינו חפץ לפתוח
המגופה תדיר מאיזה טעם שיש לו לכך הוא עושה נקב זה
להוציא בו יין בכל עת שלא יחפוץ לפתוח המגופה והרי
זה פתח גמור העשוי להוציא שאסרוהו חכמים שאם היה
מתכוין לעין יפה היה לו לפתוח המגופה שדרך שם יכולין
להוציא יין יותר בריוח מדרך הנקב שעשה הוא:

יד אבל מותר לעשות נקב במגופה מלמעלה להוציא בו
יין אף אם החבית היא שלמה לפי שאין דרך כלל
לעשות פתח במגופה מלמעלה אלא נוטל כל המגופה
ולפיכך נקב זה שמלמעלה אינו נראה ונחשב כפתח כלל
ולכן לא אסרוהו במגופה הואיל ואף העושה בה נקב גמור
להכניס ולהוציא בו היין אינו חייב מן התורה כמו העושה
בחבית עצמה מפני שהמגופה אינה חשובה חיבור לחבית
אף כשהיא נתונה על פיה אלא הוא דבר בפני עצמו ולכן
אין הנקב שבה קרוי עשוי להכניס ולהוציא בו לפי
שכשמוציא ומכניס דרך הנקב שבה הרי זה כאלו מוציא
ומכניס דרך פי החבית בלבד לפי שהנקב אינו מועיל כלום
להוצאה והכנסה זו שאף מבלעדו היה יכול להכניס
ולהוציא דרך פי החבית ואף שפיה סתום במגופה אין זו
סתימה גמורה הואיל ואין המגופה חשובה חיבור לחבית
לכן לא החמירו בה כל כך לאסור בה אפילו נקב שאינו
עשוי אלא להוציא בלבד אם הוא עשוי במקום שאין דרך
לעשות שם פתח דהיינו על גבה מלמעלה.

אבל אסור לעשות בה נקב בצדה דהיינו במקום שהיא
משפעת ויורדת לפי שדרך הוא לפעמים לעשות בה פתח
מן הצד כשרוצה שתהא החבית פתוחה להוציא ממנה יין
תדיר ואינו רוצה לפתוח המגופה שלא יפול עפר או פסולת
ביין לכן עושה בה פתח פתוח מן הצד:

טז אבל בגופה של חבית אסור לעשות נקב אפילו